

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษาและข้อเสนอแนะ

การศึกษาวิจัยเรื่องการประเมินโครงการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนากลุ่มเกษตรกร กองทุนสงเคราะห์เกษตรกร จังหวัดพะเยา ผู้วิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาผลการดำเนินงานในภาพรวมของโครงการฯ พฤติกรรมการเข้าร่วมโครงการฯ ผลสัมฤทธิ์ที่สมาชิกกลุ่มเกษตรกรได้รับและความพึงพอใจของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการฯ รวมทั้งสภาพปัญหาและข้อเสนอแนะในการดำเนินงานตามโครงการฯ โดยการสุ่มตัวอย่างจากสมาชิกกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนากลุ่มเกษตรกรของจังหวัดพะเยา จำนวน 300 ราย ผลการศึกษารูปได้ดังนี้

5.1 สรุปผลการศึกษา

สรุปผลการศึกษาการประเมินโครงการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนากลุ่มเกษตรกร กองทุนสงเคราะห์เกษตรกร จังหวัดพะเยา ซึ่งได้ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม มีวิธีการสุ่มตัวอย่างแบบ 2 ขั้นตอน (Two-stage Sampling) โดยกำหนดจำนวนตัวอย่างแต่ละกลุ่มเกษตรกรตามวิธีแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Sampling) เลือกหน่วยตัวอย่างใช้วิธีการสุ่มแบบบังเอิญ (Accidental sampling) รวมทั้งสิ้น 300 ตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศชาย จำนวน 253 ราย หรือแสดงเป็นร้อยละ 84.33 อยู่ในช่วงอายุ 51-70 ปี จำนวน 172 ราย หรือแสดงเป็นร้อยละ 57.33 โดยมีสถานภาพสมรสแล้ว จำนวน 281 ราย หรือแสดงเป็นร้อยละ 93.67 การศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษา จำนวน 126 ราย หรือแสดงเป็นร้อยละ 42.00 ประกอบอาชีพหลักทางการเกษตร รายได้ต่อคนต่อปีมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 104,184.67 บาท และคิดว่ารายได้ในปัจจุบันไม่เพียงพอกับค่าใช้จ่ายที่มีอยู่

พฤติกรรมในการเข้าร่วมโครงการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนากลุ่มเกษตรกร กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เข้ามาเป็นสมาชิกกลุ่มเกษตรกรแล้ว 6 - 10 ปี จำนวน 227 ราย หรือแสดงเป็นร้อยละ 75.67 และเป็นสมาชิกสถาบันเกษตรกรอื่น ๆ ด้วย จำนวน 246 ราย หรือแสดงเป็นร้อยละ 82.00 ส่วนใหญ่เป็นสมาชิกสหกรณ์การเกษตรเพื่อการตลาดลูกค้า ชกส.พะเยา จำกัด ใช้บริการสินเชื่อจากสถาบันการเงินอื่น จำนวน 290 ราย หรือแสดงเป็นร้อยละ 96.67 ส่วนใหญ่ใช้บริการของธนาคารเพื่อการเกษตรและสหกรณ์การเกษตร กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ใช้บริการโครงการสนับสนุน

สนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนากลุ่มเกษตรกร ด้านธุรกิจสินเชื่อ จำนวน 288 ราย หรือแสดงเป็นร้อยละ 81.82 มีเหตุผลในการเข้าร่วมโครงการฯ เพราะอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ต่ำกว่าสถาบันการเงินอื่น จำนวน 289 ราย หรือแสดงเป็นร้อยละ 96.33 จำนวนเงินกู้ที่ได้รับจากกลุ่มเกษตรกร น้อยกว่าหรือเท่ากับ 5,000 บาท จำนวน 196 ราย หรือแสดงเป็นร้อยละ 65.33 จ่ายอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 4 ต่อปี จำนวน 260 ราย หรือแสดงเป็นร้อยละ 86.67 นำเงินกู้ที่ได้รับจากโครงการฯ ไปใช้จ่ายในด้านเป็นทุนทำการเกษตรมากที่สุด และสามารถชำระหนี้หรือชำระค่าสินค้าให้กลุ่มเกษตรกรชำระได้ก่อนกำหนด จำนวน 239 ราย หรือแสดงเป็นร้อยละ 79.67

การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างข้อมูลทั่วไปและพฤติกรรมของสมาชิกกลุ่มเกษตรกรที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ 0.05 พบว่า อายุและรายได้รวมต่อปี มีความสัมพันธ์กับจำนวนเงินกู้และวัตถุประสงค์ในการใช้จ่ายเงิน ส่วนการประกอบอาชีพเสริมมีความสัมพันธ์กับจำนวนเงินกู้ แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับวัตถุประสงค์ในการใช้จ่ายเงิน

การประเมินโครงการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนากลุ่มเกษตรกร ได้ผลประเมินจาก 2 ด้าน ดังนี้

1. ผลการประเมินจากผลสัมฤทธิ์ที่สมาชิกกลุ่มเกษตรกรได้รับตามวัตถุประสงค์ของโครงการฯ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้รับบริการต่าง ๆ จากคณะกรรมการอย่างรวดเร็ว ตรงตามเวลาที่ต้องการ จำนวน 274 ราย หรือแสดงเป็นร้อยละ 91.33 ได้รับบริการต่าง ๆ จากคณะกรรมการตรงกับความต้องการ จำนวน 281 ราย หรือแสดงเป็นร้อยละ 93.67 แต่ได้รับบริการต่าง ๆ จากคณะกรรมการไม่เพียงพอกับความต้องการ จำนวน 251 ราย หรือแสดงเป็นร้อยละ 83.67 กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เห็นว่าความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นหลังจากเข้าร่วมโครงการฯ จำนวน 294 ราย หรือแสดงเป็นร้อยละ 98.00 และได้รับประโยชน์ในภาพรวมจากโครงการฯ จำนวน 300 ราย หรือแสดงเป็นร้อยละ 100 อีกทั้งโครงการฯดังกล่าว เป็นโครงการที่ดีมีประโยชน์ควรทำต่อไป จำนวน 300 ราย หรือแสดงเป็นร้อยละ 100

2. ผลการประเมินค่าความพึงพอใจของผู้ที่ร่วมโครงการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนากลุ่มเกษตรกร จาก 2 ด้าน ได้แก่ ด้านนโยบายและด้านการดำเนินงานตามนโยบายของคณะกรรมการ จากการศึกษาพบว่า ผลความพึงพอใจด้านนโยบาย ส่วนใหญ่พึงพอใจในวัตถุประสงค์ของโครงการที่ทำเพื่อพัฒนากลุ่มเกษตรกรและสนับสนุนให้สมาชิกกลุ่มเกษตรกรมีฐานะมั่นคง ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.95 รองลงมาคือ งบประมาณจำนวน 300 ล้านบาท ซึ่งเป็นเงินกู้ยืมปลอดดอกเบี้ยจากกองทุนสงเคราะห์ ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.94 และการคิดอัตราดอกเบี้ยเงินกู้ยืมกับกลุ่มเกษตรกรในอัตราไม่เกินร้อยละ 3 ต่อปี รวมถึงสำนักงานสหกรณ์จังหวัดรับผิดชอบในการติดตามการใช้เงินกู้ ตามลำดับ ถือว่ามีระดับความพึงพอใจมาก ผลความพึงพอใจด้านการดำเนินงานตาม

นโยบายของคณะกรรมการ ส่วนใหญ่พึงพอใจ คณะกรรมการปฏิบัติหน้าที่อย่างเต็มที่ แข็งขัน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.90 รองลงมาคือ กริยามารยาท/คุณภาพของคณะกรรมการ การให้ข้อมูลที่ ต้องการได้อย่างชัดเจน และการให้บริการสมาชิกอย่างเสมอภาค มีความยุติธรรมเท่าเทียมกัน ที่มีใน ค่าเฉลี่ยเท่ากับ 3.86 เท่ากัน ถือว่าอยู่ในระดับความพึงพอใจมาก

5.2 ข้อเสนอแนะเชิงนโยบาย

1. จากการศึกษาพบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 83.67 ได้รับความบริการไม่เพียงพอกับ ความต้องการ เช่น ได้รับเงินกู้จำนวนน้อยเกินไป ดังนั้นรัฐบาลควรเพิ่มเงินงบประมาณซึ่งเงินกู้ยืม ปลอดดอกเบี้ยจากกองทุนสงเคราะห์เกษตรกรเพื่อให้กลุ่มเกษตรกรที่มีแนวโน้มเพิ่มจำนวนขึ้นทุก ปี มีแหล่งเงินทุนนำไปดำเนินธุรกิจได้

2. กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ร้อยละ 98 เห็นว่าโครงการฯดังกล่าวทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ดีขึ้น กว่าเดิม และร้อยละ 100 เห็นว่าตนได้รับประโยชน์ในภาพรวมจากโครงการฯ และควรดำเนิน โครงการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาเกษตรกรนี้ต่อไป หรือขยายระยะเวลาโครงการ ต่อไปอีกจากที่สิ้นสุดเดือนตุลาคม 2553

3. จากการศึกษาครั้งนี้ข้อมูลที่ได้สามารถเป็นแนวทางในการปรับปรุงแก้ไขข้อบกพร่อง ของนโยบายและการดำเนินงานของคณะกรรมการกลุ่มเกษตรกรที่สามารถนำไปใช้ช่วยเหลือ กลุ่มเกษตรกรในจังหวัดพะเยาต่อไปในอนาคต

5.3 ข้อเสนอแนะการศึกษาครั้งต่อไป

1. เพื่อให้ผลการประเมินสามารถแสดงผลการประเมินโครงการฯ ได้ดียิ่งขึ้น จึงควรมีการ เปรียบเทียบกลุ่มเกษตรกรที่เข้าร่วมโครงการสนับสนุนเงินทุนหมุนเวียนเพื่อพัฒนาเกษตรกร กลุ่มอื่น ๆ ด้วย

2. ในปัจจุบันรัฐบาลมีโครงการอื่น ๆ ที่ช่วยเหลือเกษตรกรที่คล้ายคลึงกับโครงการฯ ที่ ศึกษาครั้งนี้ เช่น โครงการสนับสนุนสินเชื่อเพื่อจัดหาปัจจัยการผลิตทางการเกษตรแก่สถาบันเกษตรกร ที่มีอัตราดอกเบี้ยร้อยละ 0 จึงควรมีการศึกษาและประเมินโครงการฯ ดังกล่าว เพื่อเปรียบเทียบผล กับโครงการฯ ที่ศึกษา